

zaaknummer 2013-T957 (2)

30 augustus 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [adres],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen,

tegen:

(*wijlen*) **broeder [naam]**,
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de congregatie van de Broeders van O.L.
Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 13 maart 2013.

Op 25 april 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], provinciale overste van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes.

Op 17 juli 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. G.M.J. van Oijen.

Namens de congregatie is verschenen broeder [naam], provinciale overste.

2. De klacht

2.1. Op of omstreeks 1963-1964 is klager slachtoffer geworden van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde.

Aangeklaagde was via de congregatie van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes werkzaam in [internaat], alwaar hij (onder)directeur was.

Klager verbleef op of omstreeks 1963-1964 in [internaat]. Aangeklaagde had als (onder)directeur derhalve de (uiteindelijke) leiding/verantwoordelijkheid over klager. Er was dus sprake van een (afhankelijkheids)relatie tussen een geestelijke en een aan zijn zorg toevertrouwd minderjarig kind.

Na een week of zes op [internaat] te zijn geplaatst moest klager bij aangeklaagde komen in een ruimte gelegen in het stenen gebouw. Aangeklaagde zou in die ruimte aan klager seksuele voorlichting geven.

Enmaal bij aangeklaagde aangekomen moest klager vertellen wat hij al wist op het gebied van seksualiteit. Nadat klager zijn verhaal uit de doeken had gedaan concludeerde aangeklaagde dat klager bijna alles goed zou hebben verteld. Dat – zoals klager had gesteld – het zaad uit de rug van de man kwam was evenwel niet correct. Daarop heeft aangeklaagde aan klager verzocht om zijn broek (en onderbroek) uit te doen zodat een en ander kon worden bekeken. Klager gehoorzaamde goedgevolg en trok zijn onderkleding uit. Terwijl aangeklaagde zijn verhaal deed voelde hij aan klagers testikels. Deze ene keer is het seksuele misbruik niet verder gegaan dan dat. In de periode daarna is klager onder de dekmantel van seksuele voorlichting tal van keren ernstig seksueel misbruikt. Een en ander ging van kwaad tot erger. Eerst werd klager nog ‘slechts’ betast door aangeklaagde. Daarna moest klager vanaf een bepaald moment ook kijken naar het geslachtsdeel van aangeklaagde. Vervolgens moest klager aan het geslachtsdeel van aangeklaagde voelen. Na verloop van tijd kreeg klager tijdens de ‘seksuele voorlichting’ ten slotte tal van vnzige opdrachten van aangeklaagde. Klager moest het geslachtsdeel van aangeklaagde strelen, aftrekken, zoenen en in zijn mond stoppen. Hoewel klager in dat laatste geval moest kokhalzen werd hem geboden om aangeklaagde te pijpen. Het kokhalzen was immers heel normaal volgens aangeklaagde. Aan het einde van de rit kwam aangeklaagde meestal klaar in de mond van klager. Het seksueel misbruik vond ongeveer één keer per week plaatst en is gestopt op het moment dat klager [internaat] verliet.

- 2.2. De omschreven gebeurtenissen hebben een zeer grote impact gehad op klagers leven. Sinds klagers oudste zoon de leeftijd heeft bereikt waarop klager seksueel werd misbruikt (ongeveer zestien jaar), kampt klager met een ernstige angststoornis. Klager heeft in het verleden tal van aanvallen gehad. Ook nu heeft klager nog geregeld last van deze angststoornis. Daarnaast komt het geregeld voor dat klager tijdens zijn slaap aan het gillen is (en hij vervolgens door zijn vrouw wordt wakker gemaakt). De angstaanvallen vinden meestal plaats in aanloop naar en/of op het moment dat klager op vakantie gaat (en hij zijn vertrouwde woon-werkomgeving moet verlaten). Telkens weer voelt klager zich bij een dergelijke aanval weer zoals de jongen van toen die seksueel werd misbruikt. Klager is dan telkens weer bang dat hij weer terug zou moeten naar [internaat]. Verstijfd van de angst krimpt klager dan in elkaar en is hij niet in staat om ook maar iets te kunnen doen. Ter voorkoming en onderdrukking van deze aanvallen gebruikt klager medicijnen (oxazepam). Een aantal dagen voorafgaand aan vakanties begint klager met het slikken van medicijnen. Bovenop zijn medicijngebruik drinkt klager bovendien geregeld sterke drank om zijn angstgevoelens in bedwang te houden. Klager is thans (nog steeds) onder behandeling van een psycholoog voor dit probleem. Klager stelt de afgelopen maanden bovendien steeds vaker naar de fles te hebben gegrepen. Volgens klager is de reden hiervan gelegen in het feit dat het klachtentraject is gaan lopen en alles weer naar boven komt. Over het seksueel misbruik heeft klager lange tijd met niemand durven te spreken. Klager heeft pas twee jaar geleden rondom de publiciteit bij het rapport-Deetman voor het eerst tegen zijn echtgenote durven zeggen dat hij seksueel misbruikt was. Klager heeft tegen zijn juridisch adviseur pas voor de eerste keer tot in detail durven te spreken over hetgeen hem is overkomen in [internaat]. Omdat klager al die tijd tegen de buitenwereld (nagenoeg) zijn mond heeft gehouden over het seksueel misbruik heeft hij lange tijd in een isolement geleefd.

Klager stelt dat hij lange tijd heeft rondgelopen als een bom die om het minste of geringste kon ontploffen hetgeen niet zelden leidde tot een handgemeen. De aanleiding hiervoor lag dikwijls in zijn aversie tegen homo's. Als een man klager naar zijn smaak al te lang aankeek kon hij er al op losslaan.

Ook in zijn werk heeft klager de gevolgen van het seksueel misbruik ervaren. Klager heeft grote moeite gehad met het accepteren van gezag. Hierdoor heeft klager in het verleden geregeld in de clinch gelegen met zijn leidinggevende.

Ten slotte geeft klager aan dat hij sterke argwaan heeft ten aanzien van alles wat met de R.-K. Kerk te maken heeft. Een en ander is allereerst ingegeven door de omschreven gebeurtenissen.

- 2.3. Klager wil met het indienen van deze klacht bereiken dat de verantwoordelijken binnen de kerk namens aangeklaagde beseffen en inzien dat er met de verwerpelijke daden onnoemelijke schade, materieel maar met name ook immaterieel, is aangericht bij klager. Klager vindt dat de daden als waarvan hij het slachtoffer is geworden niet ongestraft mogen blijven.

Klager hoopt dat hij met het doorlopen van de klachtprocedure voorgoed de traumatische gebeurtenissen uit zijn jeugd en de gevolgen hiervan waarmee hij tot op de dag van vandaag mee te kampen heeft achter zich kan laten. Daarnaast wenst hij dat met de in deze klachtprocedure verkregen informatie het probleem seksueel misbruik (verder) wordt ingedamd en nieuwe slachtoffers in de toekomst worden voorkomen.

Klager geeft aan dat hij niet uit is op schadevergoeding. Indien zijn klacht evenwel gegrond zal worden verklaard, wenst klager toch gebruik te maken van de schade-compensatieregeling.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

De provinciale overste heeft namens de congregatie van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

De congregatie heeft haar verantwoordelijkheid jegens haar (overleden) leden. Ook jegens aangeklaagde, hoe ernstig aangeklaagde zich ook heeft misdragen en daarmee veel leed heeft berokkend bij veel mensen. De feiten die aangeklaagde worden verweten zijn zeer ernstig en verdienen grondig onderzoek. De congregatie neemt iedere klacht tegen aangeklaagde serieus en het is ook in belang van de slachtoffers van aangeklaagde dat iedere klacht niet zomaar wordt afgedaan, maar kritisch wordt bekeken.

Naast de klacht van de heer klager zijn de congregatie nog andere klachten van seksueel misbruik tegen aangeklaagde bekend. Deze klachten zijn inmiddels ook door de Klachtencommissie gegrond geacht. In hoeverre ook klager slachtoffer van het afschuwelijke wangedrag van aangeklaagde is geworden dat kan de congregatie bevestigen noch ontkennen. Ter waarborging van de objectiviteit is het aan de Klachtencommissie toevertrouwd om vast te stellen of voldoende aannemelijk is dat klager door aangeklaagde seksueel is misbruikt, en zo ja wat hiervan de omvang en de ernst is geweest. Dit betekent niet dat de congregatie geen geloof hecht aan datgene klager in zijn klaagschrift beschrijft. Sterker nog het heeft de congregatie diep geraakt en geschokt. De congregatie bewondert de moed van klager om met zijn verhaal naar voren te komen. Het blijft voor de congregatie echter onbevredigend dat men aangeklaagde niet over het misbruik kan bevragen.

Indien in alle redelijkheid aangenomen mag worden dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt dan acht de congregatie dit misbruik zeer verwerpelijk. Er zijn in dat geval geen woorden voor het feit dat aangeklaagde misbruik heeft gemaakt van zijn positie jegens klager. Het is in strijd met alles waarvoor men als congregatie en als religieus voor staan.

De congregatie wil daarom de pijn die klager heeft geleden vanwege hetgeen hem mogelijk door aangeklaagde is aangedaan erkennen. Daarvoor bied de congregatie haar oprechte verontschuldigen aan.

De congregatie wil eveneens spijt betuigen indien de toenmalige congregatie in alle redelijkheid op de hoogte had moeten zijn van de misdrijvingen van aangeklaagde en daarin tekort is geschoten.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden op de wijze als klager in zijn klaagschrift heeft beschreven.
De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de gegrond verklaarde klachten in de zaken met zaaknummers 2011-T307, 2011-T127 (1) en 2012-T904 (1) waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd. Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.
- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik zestien jaar oud. Aangeklaagde was de (onder)directeur van [internaat], voor klager iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

- 4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciale overste van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 30 augustus 2013 door mevrouw mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.